

נראדה אור

פרשת במדבר תשפ"ג

גליין קעב שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

פחות משבוע נותר עד ליום הגדול בו נזכה לקבלת התורה, לקבל בנפשנו חיבור מחודש לתורה ומצוותיה. לפנינו עדיין מספר ימים של ספירת העומר, ימי הכנת מח ולב למתנה העצומה. השאלה הגדולה היא כיצד אכן נצליח לנצל את מעט הזמן שנותר להכנה נכונה וראויה.

לפני שלש שנים בתקופה זו נמצא בחסד ה' בהר הזיתים ציון הק' של הרבנית הצדקנית מחברתו בקודש של מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע. שח אז כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בליל שבת פר' במדבר בעריכת השולחן, שזה כבר כעשרים שנה שיוצרים על קיומו של הציון וכבר חיפשו זאת בעבר ולא מצאו אלא כיון שידעו בבירור שהציון קיים התעקשו כעת וחיפשו עד שהוא נמצא בעזרתו יתברך.

נענה ואמר אדמו"ר שליט"א כי כך הוא גם בעבודת ה'. כמאמ"כ אם תבקשנה כספך וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא. כאשר מתייגע אדם בבקשה וחיפוש אחר יראת ה', עליו לעשות זאת כאדם המחפש מטמון מתוך ידיעה ברורה שהוא טמון במקום זה. שאף אם כבר חיפש ולא מצא ממשיך הוא לחפש עד למציאה.

כך מחפשים יראת ה', מתוך אמונה ברורה שהחיפוש יניב תוצאות, כאשר מחפשים בצורה כזו אין ספק שלבסוף מוצאים.

נבאר מעט - אחת מתחבולותיו של היצר להרפות את האדם בעבודתו, הוא על ידי שמפיל בלבו ספקות באשר למציאת הדבר אותו הוא מחפש. יודע האדם שתכלית העבודה לרומם נפשו ולהביא יראת ה' ודבקות בו, ואזי מתחכם היצר להביא בו מחשבות יאוש, שלעולם הוא לא ימצא את אשר הוא מבקש.

לכך אחד מסודות ההצלחה הגדולים בעבודת הבורא הוא ידיעה ברורה שמעשינו פועלים בנפשנו, וגם אם כעת התוצאה עדיין אינה נראית, במקדם או במאוחר ודאי נוכח בקיומה.

ואם בכל עניני העבודה כך, כל שכן בעבודת ימי הספירה שכל כולה הכנת הנפש ליום הנכסף, כאשר נאמין בכל לב שהכנתנו בימים אלו תביא פירות בנפשנו, נרגיש חיות וחשק בעבודת ימי ההכנה.

ולא לחינם רמזו הקדמונים את ימי הספירה בפסוק וכמטמונים תחפשנה - מ"ט מונים, כי בימים אלו ביחוד יש לחפש ולבקש כאדם המחפש מטמון מתוך ידיעה ברורה בקיומו.

{ דברות קודש }

זמן מתן תורתנו - השפעת היים של תורה

להם תשובה וכו', אמר לפניו רבש"ע תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' אמר להן למצרים ירדתם לפרעה נשתעבדתם וכו', שוב מה כתיב בה 'כבד את אביך ואת אמך' כלום אב ואם יש לכם וכו' מיד הודו לו להקב"ה וכו'.

יש לבאר שהרי ודאי לא בקשו מלאכי השרת לקבל התורה בלבושים הגשמיים כאשר ניתנה כאן בעוה"ז, אלא בקשו לקבל אור התורה שיש בה בחינת אב ואם רוחניים וכו', וא"כ מה תשובה השיב להם משה.

התורה נותנת ללומדיה היים רוחניים

הביאור דאיתא מהרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן שהי"ם יו"ד, במה שאומרים בתפלה כ' היים חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה, שהתורה היא חיינו ימינו וכל מציאותנו ודבר זה שהתורה כל חיינו נהגה ונחשוב יומם ולילה.

היינו שיכול האדם לעסוק בתורה בכמה אופנים, כי יכול לעסוק בה בלימוד גרידא בלא שיתן לבו למהותה וגודל ערכה, ויכול לעסוק בה באופן הנרצה שנותן דעתו שהתורה היא החיים האמיתיים, כדברי המשנה גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה בעוה"ז ובעוה"ב, שעל ידה זוכה לדבקות ביוצרו 'אתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם הי'ם' וכאשר עוסק בה באופן זה ודאי יוכל להתגבר על יצרו המבקש להחלישו ולהרפות כחו מלהתייגע בתורה, כי יודע שהיא הנותנת לו חיים אמיתיים בזה ובבא.

הלימוד באופן זה מרומם כל חיי האדם, שלא יהא דבוק בהשם יתברך בעת לימודו בלבד כי אף אכילתו שתייתו וכל עניניו ומעשיו יהיו באופן נעלה, אשר אלו החיים האמיתיים שכל עניני החיים מתוך דבקות בהשם יתברך.

זהו מה שאמרו גדולה תורה שנקנית בארבעים ושמונה דברים, כי מחמת שאין התורה לימוד גרידא אלא תורת חיים המשפיעה לו חיים רוחניים בכל עניניו, מן הנמנע שיזכה לחיים אלו כי אם על ידי שינתק עצמו כפי כחו

המשך בעמוד הבא >>>

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים, וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו וגו', ולא יבואו לראות כבלע את הקודש וגו' (ד, יז-כ).

במדבר (במדבר ה, ה) אמר הקב"ה התורה היא חיים שנאמר (משלי ג, יח) 'עץ חיים היא למחזיקים בה' וכו', ובני קהת מחזיקים בתורה שהיא חיים זה הארון שנושאין בו התורה בד"ן הוא שיחיו ולא ימותו. וביארו המפרשים שכונת המדרש ליישב כפילות לשון הכתוב 'וחיו ולא ימותו'.

איתא מהרה"ק מהרצ"ה מרימנוב ועוד צדיקים שבשלשת ימי הגבלה התכוננו ישראל לקבלת התורה, על ידי שעמדו לפני השם יתברך בתפלה ותחנונים 'האר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך'. ואף כהיום הזה ההכנה הראויה קודם חג השבועות, להתפלל ולבקש מהשם יתברך שנוזח לקבלת התורה.

מה נתחדש במתן תורה בכל שנה

אמנם באם מתפללים שנוזח לקבלת התורה יש מקודם להתבונן ולהבין על מה מתפללים ומבקשים, כי ידועה קושיית הספה"ק מה נתחדש בחג השבועות בכל שנה, הלא התורה כבר ניתנה בסיני ומאז התורה מונחת בקרן זווית וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול כדברי חז"ל, ואף בכל יום יש בחינת נתינת תורה לבני ישראל כמאמר רז"ל בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום ניתנו. וא"כ מה נתחדש בכל שנה ביום מתן תורתנו.

במשנה (אבות 1, 1) גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות שהמלכות נקנית בשלושים מעלות והכהונה בעשרים וארבע והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים. ויש לבאר מה ראה יש שהתורה גדולה מכהונה ומלכות מכך שנקנית ביותר דברים מהם.

בגמרא (שבת פח, ב) אריב"ל בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מה לילד אשה בינינו, אמר להם לקבל תורה בא, אמרו לו חמודה גנוזה שגנוזה לך תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם את מבקש ליתנה לבשר ודם וכו' 'תנה הודך על השמים', אמר לו הקב"ה למשה החזר

מנין ישראל שלא יתבטלו בין שבעים האומות

בשבת קודש פרשת במדבר אמר, שאו את ראש (א, ב), פירש רש"י מתוך חיבתן מנאן, והענין הוא כי האומות העולם יכולין לומר כי המה הרבים ואחרי רבים להטות, ובוזה הטענה יכול להיות חס ושלום קטרוג למעלה אצל השרים של האומות, ויגיע חס ושלום מזה גרם ביטול ברוב כידוע בחינת בטל בששים, ובפרט בין שבעים, וכדי שלא יתבטלו ישראל ברוב צוה השם יתברך למנות את ישראל, כי דבר שבמנין אפלו באלף לא בטל, ודפח"ח.

אמרי יעקב (תיע"ה)

מעניני הגוף והחומר, במיעוט שנה במיעוט שיחה במיעוט תענוג, שעל ידי זה יזכה לחיי תורה להיות כל מעשיו דבקים בחי החיים.

רק בדיעת ערך התורה יזכו לתכליתה

זהו מה שהשיב משה למלאכי השרת כלום למצרים ירדנם כלום אב ואם יש לכם, כי מאחר שמהות התורה ותכליתה לתת חיים לעושיה יש להעריך נכונה כחה ותכליתה כדי לבוא בלימודה לתכלית זו. והנה ישראל החיים בעולם הגשמי המה יודעים כחה וגודל ערכה שיתן להם חיים שלא ימשכו אחר עניני החומר, אלא יתרוממו ויתקדשו להיות כל עניניהם כרצונו יתברך, אבל המלאכים שאין להם שייכות לגשמיות לא ידעו להעריך כחה וסגולתה. ולכן אף שמצד עוצם קדושתה מתאימה התורה יותר למלאכים, ניתנה לקרוצי חומר היודעים להעריך כחה, ובוה יבואו לתכליתה להשפיע חיים אמיתיים בכל עניניהם.

בזה יתבאר דאיתא שם בהמשך הגמרא מיד כל אחד נעשה לו אוהב ומסר לו דבר וכו' ואף מלאך המות מסר לו דבר שנאמר ויתן את הקטורת וגו'. כי אחר שהוכיח להם משה שהתורה אשר היא הנותנת חיים שייכת דייקא לישראל קבוצי מטה, אף המלאך שתפקידו בענין היפך החיים היה מוכרח להודות לו ולתת לו מתוך התורה עצה לחיים שהיא הקטורת לעצירת המגיפה.

זהו מה שנתחדש ביום מתן תורה בכל שנה, שיכול היהודי לזכות לתורת חיים לבוא על ידה לחיים אמיתיים, שלא תהא התורה אצלו ענין לימוד גרידא כי אם תרומם מציאותו להיות כל עניניו דבקים בתורה הק', ועל זאת יש לבקש ולהתחנן קודם מתן תורה שתהא אצלו התורה כדברי המשנה שנותנת לעושיה בעוה"ז ובעוה"ב, וכל חיי ישתנו על ידי התורה שמקבל בחג השבועות.

ולא שבט לוי בלבד

זהו רמז הכתובים 'אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוויים, וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו וגו', ואמרו במדרש שהוא על ידי שמחזיקים בתורה שהיא חיים וכו', כדברי הרמב"ם (סוף הל' שמיטה ויובל) ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו וכו', ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם וכו'. היינו כל אשר עוסק בתורה באופן שיתן לו חיים, שיהיו כל מעשיו בכל עניניו מאירים באור התורה. על ידי זה וחי ולא ימותו שלא יהיו רק בבחינת ולא ימותו שאין גופם מת, אלא יזכו לחיים אמיתיים בדבקות בחי החיים על ידי התורה שנותנת חיים לעושיה.

'ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו', שאם יראו לוי המשכן בלא כיוסי יהיו מזולזלים בעיניהם, ולא יוכלו לזכות על ידם לחיים שבאים דייקא מתוך ידיעת ערך הדבר שנותן חיים. וכן בתורה רק על ידי ידיעת ערכה ומעלתה שנותנת חיים יזכו על ידה לחיים אמיתיים.

יעזור השם יתברך שנוכה לטהר נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, וכאה מאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מינה. אמנם איתא מהרה"ק מקאז'ניץ 'עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום, שעד היום האחרון בספירה אפשר להאיר כל החמישים יום. שנוכה לקבל התורה לחיים של תורה חיים של ברכה וכל ההשפעות טובות בגשמיות וברוחניות ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

ודגלו עלי אהבה

ביאור ענין הדגלים בדרכי העבודה

מתוך שיחות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גילוי הרצון הפנימי על ידי זיכרון החומר

ענין הדגלים שהתאספות קבוצת אנשים תחת דגל אחד מורה על רצון ומטרה משותפת לכולם, וככל שעוזבים יותר רצונם האישי ומתאחדים למטרה מתגדל ענין הדגל שמאחדים תחתיו, והוא ענין שהמלאכים עשויים דגלים דגלים שאין בהם שום רצון עצמי, וכולם מאוחדים ברצון אחד לעשות רצון קונם, מחמת שבני אדם יש בהם מחמת הגוף הגשמי כמה מיני רצונות, אבל המלאכים שאין בהם חלק גשמי בטלים לגמרי לרצון העליון.

כיון שראו ישראל שהמלאכים עשויים דגלים דגלים כדאיתא בארז"ל עה"פ 'וכל העם רואים את הקולות' שראו המלאכים הנקראים קולות, התחילו מתאווים לדגלים שלא יהא בהם רצון מחמת הגוף החומרי שיפריע רצונם הפנימי לעשות רצון קונם.

בדרגה זו היה אדם הראשון קודם החטא, שלא היה תערובת טוב ורע ולא היה בו צד חומרי שיפריע מלהתבטל לרצון האחד לעשות רצונו יתברך, והיה רצונו כדרגת המלאכים המבוטלים לרצון קונם. וכן אברהם אבינו השיג דרגה זו כדאיתא בדברי משה להרה"ק ר' משה מדאלינא במאמר רז"ל קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה, שעל ידי שזיכר חומריותו עד שלא היה באבריו שום רצון מלבד לעשות רצון יוצרם, היו אבריו נמשכים מעצמם לקיים מצות התורה.

דרגה זו השיגו ישראל בסיני כדאיתא בזה"ק שבבואם לסיני פסקה זוהמתם ונזדכך החומר לגמרי כאדם הראשון קודם החטא, ובוה באו לביטול הגמור לרצונו יתברך כאשר אין החומר מונע ברצון אחר.

ומתוך דרגה זו הקדימו נעשה לנשמע כמאמר רז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמר להם מי גילה רז זה לבני שמלאכי השרת משתמשין בו, כי הקדמת נעשה לנשמע הוא שלמות הביטול לעשות ככל אשר יצטוו, והוא ענין הדגלים שמאחדים כולם ברצון אחד כדרגת המלאכים. וכאשר נתאו לדגלים לעמוד תמיד בביטול הרצון לבורא – בשלמות, אמר להם הקב"ה חייכם שאני ממלא משאלותיכם וזכו לדגלי מדבר.

בשבת זוכים ישראל לבחינת דגלים

כאשר אמר הקב"ה לישראל מה אתם מתאווים לדגלים חייכם שאני ממלא משאלותיכם, אין מסתבר שנתמלאה הבטחת הקב"ה רק במה שזכו לדגלי מדבר, שהרי דבר אלוקינו יקום לעולם ובודאי היא הבטחה נצחית.

יש לבאר דאיתא בארז"ל שבשבת מחזיר מרע"ה לישראל עדיים מהר חורב שהם שני כתרים שכנגד נעשה ונשמע, היינו שזוכים בשבת לביטול הגמור לרצונו יתברך על ידי שנזדכך החומר ואינו מונע ברצונות אחרים, כענין הקדמת נעשה לנשמע שהשיגו ישראל בסיני. ובוה נתמלא הבטחת הבורא חייכם שאני ממלא משאלותיכם, כאשר נתעורר בלב היהודי תשוקה ורצון להשם יתברך – אכסוף נועם שבת, אשר רצון זה עולה על רצונות החומר שמרגיש בנפשו בימות החול.

בזה יתבאר דברי הזמר 'כל מקדש שביעי כראוי לו כל שומר שבת כדת מחללו שכרו הרבה מאוד על פי פעלו', שעל ידי ששומר בשבת ומקדשו כראוי וזכה לשכר הרבה שהם שני כתרים שמחזיר מרע"ה לישראל, איש על מחנהו ואיש על דגלו שזוכים לבחינת הדגלים כאשר נזדכך החומר ומתבטלים כל הרצונות לרצון העליון.

במדרש בפרשתן (במדב"ר ב, א) עה"פ (ב, ב) 'איש על דגלו באותות וגו', בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו עשרים ושנים רבבות של מלאכים וכו' והיו כולם עשויים דגלים דגלים וכו', כיון שראו אותן ישראל וכו' התחילו מתאווים לדגלים וכו', וכן הוא אומר (תהלים כ, ו) 'נרננה בישועתך ובשם אלקינו נדגול', אמר להם הקב"ה מה נתאיתם לעשות דגלים חייכם שאני ממלא משאלותיכם "מלא ה' כל משאלותיך" וכו'.

רצון כל יחיד בטל לרצון העליון

ביאור ענין הדגלים כפי שבצבא יש כמה מיני חיילות חיל רגלי חיל האוויר וכו' ולכל חיל דגל המיוחד לו, והדגל מורה שאף שכל חייל מציאות לעצמו ורוצה למלא תפקידו המיוחד לו בצבא לפי תכונות נפשו, מ"מ בטלים רצונות כולם לרצון המלך שלמעלה מכולם, ואין רצון היחיד תופס מקום כנגד הרצון הכולל לעשות רצון מלכם.

כן המלאכים עשויים דגלים דגלים, שאף כי לכל אחד תשוקה להידבק ביוצרו באופן ותפקיד המיוחד לו כגון באמירת שירה וכדומה, מ"מ בטלים רצונות כל יחיד לרצון הנעלה מכולם לעשות באימה וביראה רצון קונם.

כיון שראו אותן ישראל התחילו מתאווים לדגלים, שאף כי יש לכל אחד תשוקות ורצונות עצמיים ואף בעבודת ה' אין תשוקת כולם שוה, כי כל אחד משתוקק להידבק בהשם יתברך לפי תכונות וכחות נפשו, מ"מ יהיו רצונות כולם בטלים לרצון האחד לעשות רצון יוצרם.

לכונה זו הקדימו נעשה לנשמע, 'נעשה' מורה על ביטול הגמור להשם יתברך בעשיית רצונו 'ונשמע' על השגת כל אחד כפי דעתו, כלומר ראש לכל הוא ביטול הרצון לעשות רצונו יתברך בחינת נעשה, ועל ידי הקדמת נעשה יהא אף הנשמע בביטול רצון היחיד לרצון העליון מכולם.

לענין זה זוכים על ידי התורה שמתאחדים הכל ברצון אחד להתבטל לתורה שהיא רצונו יתברך, וכאשר בטלו ישראל עצמם לתורה באמירה נעשה ונשמע זכו לדגלי מדבר שהם ענין ביטול הרצונות לרצון העליון.

במדבר תשפ"א, ליל שבת

כל דרכי המלחמה בטלים לכה העליון

עוד יש לבאר שבעת עמדות ישראל בסיני ידעו שעתידיים לכבוש ארץ ישראל במלחמת האומות, ונתיירו בעצמם פן תבוא בלבם מחשבה זרה שבכוחם ובעוצם ידם נצחו אויביהם. לכן כאשר ראו המלאכים שעשויים דגלים דגלים שמורה על שכל הפרטים מתאחדים לרצון אחד עליון מכל, התחילו מתאווים לדגלים שאף כי לעין בשר נראה שנעשה הניצחון באופן זה ובאופן זה, 'בינו וידעו שאין שום מציאות עצמית בכל אופני המלחמה והכל בכה השם יתברך'.

על זה הביא המדרש הכתוב 'נרננה בישועתך ובשם אלקינו נדגול', וברש"י פירש כשישיע אותך הקב"ה נרננה כולנו להקב"ה, ובשמו נדגול, נתאסף ונעשה חיל, ובהמשך הכתוב 'עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו' וגו'. פירש במצודת דוד מהנפלאות אשר נעשו עתה לדוד מהם אדע שעד הנה הושיע ה' למשיחו במה שלא היה נלכד ביד שאול, ולא במקרה וברוב תחבולותיו היה נמלט.

'אלה ברכב ואלה בסוסים' וגו', פירש"י יש מן האומות שבטוחים ברכב ברזל שלהם ויש שבטוחים בסוסיהם, אבל אנחנו בשם ה' נזכיר כי לו הישועה, נזכיר לשון הקטרה ותפלה וכו'.

ונתאו ישראל שיזכו לזה על ידי ביטול עצמם לתורה שבה נתקשר הכל להשם יתברך.

במדבר תשפ"א, ליל שבת, בעת המלחמה בדרום ארץ ישראל

במדבר תש"פ, ליל שבת

סעודת הסיומים ערב חג השבועות תשס"ט

שמחה עצומה בגילוי כבוד ה' בארץ

בזמן זה – ערב החג צריך להיות כעין לשון הווה"ק, חדוה תקיעא בליביה מחד סטר ויראה מחד סטר, כי אף שמחד גיסא מתייראים מהדין על הענינים הרוחניים, מאידך גיסא הוא זמן אשר עליונים ששו ותחתונים עלזו.

כדאיתא באוה"ח הק' עה"פ 'ביום הזה באו מדבר סיני', ומקשה מדוע נכתב בפסוק 'ביום הזה באו מדבר סיני' קודם שנכתב ויסעו מרפידים. ומבאר שיום קבלת התורה הוא היום המקווה לבוא לתורה לעולם לעליונים ולתחתונים, וכבר אלפיים ארבע מאות ארבעים ושמונה שנים ציפו הכל לקבלת התורה, מלבד תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם. לכן כאשר התחיל הכתוב לומר 'בחודש השלישי לא התאפק מלומר מיד 'ביום הזה באו מדבר סיני' קודם שאמר 'ויסעו מרפידים', לומר שהנה באו ישראל לסיני וכבר מגיע היום הגדול שכולם מצפים לו.

כי כל תכלית הבריאה הוא יום קבלת התורה שבו נתייחדו העולמות העליונים עם הארץ ביחוד גמור, כלשון אוה"ח הק' ושמוחו השמים והארץ. וכפי שמסתיים מזמור 'למנצח בנגינות' שמכוונים בו כל ימי הספירה 'ויראו אותו כל אפסי ארץ', כי אחר עבודת ימי הספירה נשלם גילוי כבודו יתברך בכל אפסי ארץ. ועל זה הוזהרנו בתורה 'פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך', וכלשונו הזהב של הרמב"ן 'היו עינינו וליבנו שם כל הימים' שצריך איש יהודי שיהיו עיניו תמיד במעמד ומצב שהיה בקבלת התורה.

אשר ראו עיניך – רואים את הקולות

עוד איתא בתפארת שלמה על דרך משל לאדם שהיה עשיר גדול וירד מנכסיו ל"ע שאף בעת שכבר אין עשירותו בידו לא משים מזכרוננו הימים שהיה עשיר ותמיד מתגעגע לימים אלו, כמו כן כאשר בקבלת התורה זכו 'וכל העם רואים את הקולות', כי אצל אדם הראשון קודם החטא שימש כל חוש לכל החושים, כלומר שבעין היה גם שומע ובאוזן היה גם רואה וכו', אבל אחר החטא נאמר 'אין שלום בעצמי מפני חטאתי ושימש כל חוש רק לעיניו.

אמנם בעת קבלת התורה פסקה זוהמתו והיו נקיים לגמרי כאדם הראשון קודם החטא וממילא היו רואים את הקולות, כלומר שהיתה הרגשתם שאין עוד מלבדו באופן ברור ביותר בבחינת ראייה, ועל זה אמרה תורה שלא נשכח את הדברים 'אשר ראו עיניך', שאין די לזכור רק מה שנאמר בהר סיני, אלא גם את המצב הנעלה של רואים את הקולות שזכינו בעת הזאת.

קלא דלא פסיק

גילוי זה שהיה בקבלת התורה חוזר ונייעור בכל שנה, כדאיתא בחז"ל שאנכי הוא קלא דלא פסיק, וכפי שמספרים על הרה"ק הרמ"מ מרימנוב שבשעה שאמר 'אנכי ה' אלקיך' ברחו כל הציבור מבית המדרש. ובודאי גם הגילוי 'וכל העם רואים את הקולות' הוא קלא דלא פסיק, וכל יהודי צריך לקוות ולבקש שיזכה בחג השבועות לשייכות כל שהיא לבחינת אשר ראו עיניך, שתהא לו דעת ברורה וראיה ברורה שכל מציאות העולם הוא רק דבר שבתורה. והדרך לזכות לכך על ידי שמתכונן כראוי בימים שמקודם, מתוך שמחה על שזוכים ליום שכל הבריאה ציפתה לו, ישמחו השמים והארץ על שמגיע הזמן ויראו אותו כל אפסי ארץ, שיסתלקו כל ההסתרים והמניעות ואף בעומק הגדול ביותר בארציות יתגלה כבוד מלכותו יתברך.

זוחלים ורועדים מיום בואך, יום בואך הכונה להאי יומא שבו 'וירד ה' על הר סיני', כאשר זכה כל יהודי 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו', וכדאיתא בחז"ל (רש"י שם) שפתח הקב"ה כל הרקיעים והתהומות וראו כולם שאין עוד מלבדו. וגילוי זה מתחדש בכל שנה כדאיתא בזה"ק 'אני ה' אלקיך' הוא קלא דלא פסיק.

בסיני ראו שהתורה מחיה כל הבריאה

ידוע מה דאיתא מהבעש"ט הק' עה"פ 'לעולם ה' דרך נצב בשמים', שאמרו חז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם, וכל קיום הבריאה בכח מאמרות אלו המחיים אותם, כגון דבר ה' שאמר 'הי אור' הוא מציאות האור הקיים בעולם והמציאות הגשמית הנראית לעינינו אינה אלא לבוש לדבר ה' המחיה הכל. וזהו 'לעולם ה' דברך נצב בשמים', שדבר ה' יהי רקייע קיים לעולם בשמים להחיותם.

ודבר ה' המחיה הבריאה הוא התוה"ק, כדאיתא בחז"ל אסתכל באורייתא וברא עלמא, כלומר שכל חיות העולם מאותיות התורה. ולכן אמרו בגמרא (שבת פח.) שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם ישראל מקבלים התורה מוטב ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. כי אם דרי מטה מדבקים עצמם בתורה יש לתורה שייכות לעולם ומשפיעה חיות לכל עניני הבריאה, אבל אם אינם מקשרים עצמם לדבר ה' שבתורה אין לתורה שייכות לעולם וממילא נעשה הכל תוהו ובוהו.

זהו מה שזכו ישראל בקבלת התורה, 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים', שהשיגו ענין זה 'לעולם ה' דבר נצב בשמים', שכל העולם אינו אלא אלקותו יתברך 'אין עוד מלבדו'. כי כל דיבור שבתורה הוא דבר ה' ויש בה אלקותו יתברך כביכול, כדאיתא בגמרא אנכי נוטריקון אנא נפשי כתבית יבית, וכן אמרו מוכר נמכר עמה שהקב"ה נותן עצמו כביכול לישראל בתוך התורה, ואלקות זו היא המציאות האמיתית של כל עניני הבריאה.

לכן אמרו בגמרא (שבת פח.) אריב"ל כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה יצתה נשמתו של ישראל, כי השיגו שאין שום מציאות מבלעדי חיותו יתברך והתקשרו בחיות זו, עד שלא היה יכול להיות בשעת מעשה מציאות של גוף גשמי.

חג השבועות – יום הדין ברוחניות

ידוע מה דאיתא באריז"ל בדברי המשנה בעצרת נדונים על פירות האילן, אילן מורה על השם יתברך עיקרא ושרשא דכל עלמין שממנו יונקים כל הנבראים ביותר נשמות ישראל שהם כביכול חלק ממנו יתברך, ובעצרת נדון כל אחד כמה יקבל חיות בכל עניני הנשמה הרוחניים. ותמיד הננו חוזרים על מאמר רביה"ק הר"ב ממעזבוב' שמתירא מחג השבועות יותר מראש השנה, כי בר"ה הדין על גשמיות ומה כבר יוכל להיות – א קויליטש ארוף א קויליטש אראפ, אבל בשבועות הדין על עניני רוחניות שהם עיקר חיותנו.

וענין הדין הוא כדרך שאמר אלישע לאשה השונמית הביאי כל אשר יש לך בבית כלים ריקים אל תמעיטי, וכל זמן שהיו כלי קיבול נשפע השמן לתוכם. כך בבוא חג השבועות הדין שבדקים כל יהודי כמה כלים הכין לקבל עול תורה קדושת התורה והתחברות לתורה, חשקת התורה הבנת והשגת התורה התמדה וזכרון בתורה, וככל שהכין כלים לכל זה כן נשפע לו בתוכם שמן המורה על חכמת התורה.

בתשובה וקבלת עול תורה יזכה להארת יום החמישים

אמנם אף שאיתא בזה"ק זכאה מאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מיניה, אשרי מי שזכה להזדכך יום אחר יום ולתקן מדה אחר מדה שיהא כל ענים אצלו לכבודו יתברך. מכל מקום איתא בעבודת ישראל עה"פ 'עד ממחרת השבת השביעית' עד יום האחרון מימי הספירה ועד בכלל 'תספרו חמישים יום' ניתן להאיר כל החמישים ימים על ידי שמתעורר בתשובה אמיתית ומקבל על עצמו עול תורה. כמאמר הכתוב 'אתה תשוב ושמעת בקול ה'', שעל ידי ששב ומתפייס עם התורה זוכה לשמוע שוב קלא דלא פסיק של קבלת התורה, 'ויראו אותו כל אפסי ארץ' - שאף הנמצא בדרגת ארץ יכול לזכות ביום החמישים לאתה הארת לדעת.

עוד איתא במדרש בכל המועדות נאמר שעיר לחטאת ובעצרת לא נאמר לחטאת, שכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם. לא חטאתם מימכם הוא בחינת פסקה זוהמתן כאדם הראשון קודם החטא שנתחדש בכל שנה, ובאם מקבל על עצמו להתייגע ולדבק עצמו בתורה ללמוד על מנת לעשות ולקיים, זוכה לבחינת פסקה זוהמתם ולראות את הקולות כאשר זכו ישראל בקבלת התורה, לראות קול ה' שמחיה הכל - ויראו אותו כל אפסי ארץ.

בכח התשוקה יזכה להשפעת המועד

אמנם אף אם רואה בעצמו שאין בו כח לעשות בנפשו כלי ראוי לקבלת התורה, על ידי שמשותק ליום המקווה לבוא לתורה לעולם לעליונים ולתחתונים, כאשר תוקע במחשבתו ומביא בלבו תשוקה שכזו זוכה מכח התשוקה לכל מה שנספע ביום זה.

יהודי מתבונן הנה בא ליל שבועות - לילה מאיר שבו נוכל לזכות בעזרתו יתברך לקבל עולת תורה, לקבל קדושת התורה וחיבור בנותן התורה. להכיר שאין עוד מלבדו - שכל קניני העולם אין בהם שום מציאות אמיתית, ואך מה שקונים קניני תורה ודבקות בתורה הוא קנין נצחי. ממילא אף אם עדיין אינו בדרגה זו, גודל תשוקתו ליום שבו משפיעים חיות ודבקות לכל השנה, היא הכלי שבה יקבל חיות בכל עניני הרוחניים, וכדאיתא בבית אהרן 'והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש', שהשם יתברך יורד לכל יהודי כפי האש שמכין, ואש זו שבוערת בלבו היא הכלי שבו זוכה לקדושת התורה.

הרבה יש להתפלל ולהתחנן שנוכה לכל זה, כדאיתא בספורנו עה"פ 'הם תכו ררגליך' תכו מלשון שבירה שישיראל התפללו בסיני ברוח נשברה. ומהרה"ק מהרצ"ה מרימנוב איתא שבימים קודם קבלת התורה, עמדו ישראל בתפלה בשפיכת לב והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך.

כל החג מקשה אחת של התעלות

כאשר בא יום גדול כל כך יש לנצל בו כל רגע, שכל היום יהיה מקשה אחת של התבוננות שאין עוד מלבדו, ואף סעודות החג יהיו באופן נעלה ומעודן שיזכו על ידי זה לטהרנו ולקדשנו בקדושת העליונה. כדאיתא בחז"ל הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, שאין עוד יום כחג העצרת שיכולים להשתמש כראוי בכל עניני לכם בלא להתגשם

אור צדיקים ישמור

אור העבודה ברכי הצדיקים

שבת קודש כ"ט אייר

הרה"ק ר' מאיר בן הרה"ק ר' ארון לייב מפרמישלאן ז"ע

ב' סיון - יום שלישי

הרה"ק ר' ישראל בן הרה"ק ר' ברוך מוויז'ניצא ז"ע

ג' סיון - יום רביעי

הרה"ק ר' יעקב שמשון בן ר' יצחק משפיטיווקא ז"ע

ה' סיון - יום המישי

הרה"ק ר' זאב וואלף בן ר' מאיר מו'טאמיד ה'אוד המאיר ז"ע

ו' סיון - חג השבועות

זמא דהילולא קדישא של מרנא ורבנא אוד שבעת הימים

רבינו ישראל בן רבי אליעזר – הבעל שם טוב ז"ע

אל תדברו מהמופתים

לאחר הסתלקות מרנא הבעל שם טוב התאספו התלמידים להעלות זכרונות ועובדות עת שראו עיניהם את רבם המרגיז ממלכות עליונים ותחתונים, וגילה את אור השי"ת בעולם באופן מופלא ביותר עד שראו כל אפסי ארץ כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, והתגלה הבעש"ט לבנו יחידו הרה"ק ר' צבי ואמר לו: אל תדברו מהמופתים שלי, אל תשיחו בפלאות שעשיתי בחיי, תדברו על כי בכל רגע ורגע הייתי מוכן לשבר את כל גופי וכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי, עבור כל קוץ וקוץ מרצונו ית"ש, ולא תימא עיקרי ההלכה שזה פשיטא, אלא אפילו עבור תנועה או מחשבה קל שלא לרצונו ית' חס ושלום, הייתי מזומן לשבר כל אבר ואבר, גיד וגיד.

צדקתו עומדת לעד

הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע לאחר הסתלקות אביו הרה"ק ר' ארון לייב החלו החסידים לנסוע אליו, בחודש תשרי המתה בית מדרשו ממאות אנשים שבאו להסתופף בצלו, מובן שכל אחד הביא עמו פ"ג להפקד בדבר ישועה ורחמים לקראת השנה הבעל"ט, כך שלמחרת שמחת תורה היה ברשותו סכום גדול ונכבד, אמר רבי מאיר לעצמו – הלא לאחר שבאו פעם אחת וראו כי אין בידי מאומה הלא לא יבואו פעם נוספת... ומי יודע אם יהיה בידי עוד סכום כזה.

ע"כ הלך עוד במוצאי שמחת תורה ופזיר את כל הממון שקיבל לעניים, והי' ממחרת והרבנית הצדקת מבקשת מעות לצורך קניית פת וכמה דברים נצרכים והרה"ק – לא היה בידו מאומה... בהיות שחילק הכל, אך לא עובר זמן רב ובשער הבית עומד אחד מנגידי העיר ושואל לרבנית מה צריכה היא...

לא בטלה ענוה ויראת הטא

וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור, המלאך הגואל וכו' (בראשית מח, יד - טז).

יש בכתובים אלו כמה וכמה דיוקים, ראשית וישלח ישראל את ימינו הוא יתור לשון לכאורה כי היה צ"ל וישת ישראל את ימינו על ראש אפרים. ב' מה שאמר ויקרא בהם שמי ושם אבותי' מדוע הזכיר שמו קודם שם אבותיו. ג' בחתם סופר מדייק מה טעם נאמר וירע בעיניו וגו' רק אחר שאמר יעקב המלאך הגואל, ד' מהו שאמר יוסף לאביו לא כן אבי וגו', הלא אם יעקב עושה כן מה לו לומר לו היפך זה, וביותר שלא רק שאמר אלא שלקח יד אביו להסירה מעל ראש אפרים, וכי זו הדרך כאשר רוצה לומר לאביו שמנשה

מפצעו וילך לחייו שיתפור לו בגדים חדשים, אבל יזהר שלא ישמע ע"כ הגביר ויכלם, וימהר המשמש לעשות כמצוות המלך.

בלילה, לאחר כל הטרחות והיגיעות שיגע המשמש, שמע איך שהרה"ק אומר לעצמו – בואו אחי ורעי... המשמש שטיפש לא היה רוצה ללמוד מדרכיו הקדושים, נכנס אל ר' יעקב שמשון ואמר לו – אם אתם בעצמכם מבקשים את הייסורים, אם כן מדוע בבלתם את המוח להזמין חייט ולתפור בגדים חדשים, והרה"ק לא השיב לו רק הזהירו לבל יגלה לשום אדם מה ששמע, אמר המשמש להרה"ק כי באם לא יאמר לו מה טעם יש בה יגלה לכולם.

אמר לו השפיטיווקער – כל הבא על א"א רח"ל לוקה בייסורים אלו, נענה המשמש ואמר – אם כן אספר לכולם שעברתם עבירה חמורה זו... השיב הרה"ק – שוטה שבעולם! וכי מה נקרא אצלינו איסור א"א? מחשבת גאווה שווה אצלנו כאיסור א"א רח"ל!

עמו עוז המשל ופחד

הרה"ק ר' זאב וואלף מו'טאמיד – כל ימיו היה נזהר מתנועה של התפעלות ואף תפילתו היתה בדבקות עצומה מתוך השקט ופחד, זאת היתה משנת חייו, לא לעשות שום תנועה של התפעלות ועומד לפני המלך הקדוש באימה ויראה ברתת ובזיע, ואף כשארע בערש"ק אחד כשיצא המגיד באמצע שאמר שנים מקרא ואחד תרגום, ופתח המגיד הדלת ופניו בוערים כלפידיים מאור השי"ת, גדולי התלמידים ישבו בבית המדרש, וכולם 'צאו מכליהם' מרוב התפעלות, ואף הרה"ק מו'טאמיד לא יכול היה להתאפק וספק כף אל כף מרוב התפעלות, והפטיר הרה"ק – כל ימי אני מהרהר בתשובה על אותה תנועה של התפעלות שלא יכולתי לכבושה.

*** המשך מעמוד הקודם

בתאוות הגוף, מאי טעמא יום שניתנה בו תורה לישראל הוא, שזוכים בו לאתה הראת לדעת וממילא מכירים ויראו אותו כל אפסי ארץ שאף עניני לכם הם לה'.

זהו טעם מצות הגבלה שנצטוו בימים שקודם קבלת התורה, שעל שם זה נקרא חג עצרת כדאיתא בקדושת לוי, כי במצוה זו הרגילו עצמם להגביל ולעצור עצמם מטבע הגוף.

השנה חל שבועות בערב שבת ויש לנוח מעט לכבוד שבת, אבל ודאי אחר הסעודה עוד נותר זמן של כמה שעות, ובזמן זה יש לקחת מיד את הגמרא ולהראות כמה הגנו שמחים ומודים להשם יתברך על המתנה הגדולה, יש לנצל את הזמן ביום זה שכל רגע בו הוא בחינת 'שימי כחותם על לבך', שנקבע בנפש היהודי כמה יזכה לקדושת התורה, וכמה תאיר התורה נפשו רוחו נשמתו ואבריו בכל ימות השנה.

כאיש אחד בלב אחד

בבוא מתן תורה יש להתאחד כאיש אחד בלב אחד, וכיון שפסקה זוהמתן אין עסוקים ברצונות עצמיים ויכולים לראות מעלת חבירינו, ולהתפלל באמת ובטהרת הלב על החברים ועל כל ישראל שיזכו לאור תורה, והרי המתפלל בעד חבירו הוא נענה תחילה.

ב"ה סיימו עתה כמה מסכתות. אין לנו השגה איזו קדושה נשפעת בכל סיום מסכתא, כי כל מסכתא יש לה קדושה מיוחדת ובשלמות המסכתא נשלמת קדושה זו, לכך כאשר מסיימים מסכתא הוא יומא טבא לרבנן.

יעזור השם יתברך שנתכונן כראוי בערב החג ובמשך כל החג נוכל להחזיק ראש בקדושת החג, ויהא לנו כלים טובים לקבל קדושת היום. בפרט שהשנה נכנסים מיד לשבת ובגמרא איתא הכל מודים שבשבת ניתנה תורה, והכלי – עד שתחפץ נעשה מיד על ידי קדושת השבת, במשנה איתא חבובין ישראל שניתן להם כלי חמדה חיבה יתירה נודעת להם וכו', שזוכה להקרא בנים למקום ולגודל האבה וחיבה מהשם יתברך בנתינת התורה.